



December 2025

De korteste dage, er nu!

Red juletræet!

Husk at genbruge juletræet.

Man kan klippe toppen af, og banke det omvendte juletræ i jorden i et hengemt hjørne – så danner grenene en fin hule til smådyr og fugle. Det er selvfølgelig også oplagt at klippe grenene af, og bruge dem i haven til afdækning.

Juletræet kan også genbruges til andre formål:

- Toppen bliver til et flot piskeris. Sav toppen af lige under den grenkrans du vil bruge. Klip sidegrene af, så de er ca. 5 cm lange, og så håndtaget (stammen, den øverste del) er ca. 25 cm langt.

Snit barken af. Piskeriset er nu klar til brug – det kan snurres mellem håndfladerne eller piskes med én hånd.

Det mere avancerede piskeris kan også laves af et juletræ – her skal sidegrenene på toppen være lange. Det hele snittes fri for bark, og under grenkransen rundes bunden af toppen. Nu samles de nøgne grene i grenkransen omkring toppen, og hæftes med en vikling af snor, eller bark omkring håndtaget. Hvis det er tørret ud og blevet stift, kan grenene blødgøres i kogende vand.

- Brug et par af træets pæne grenkranse, med mindst 5 sidegrene, som runde hængende knager. Brug dem fx som hængende tørrestativ i garderoben, med glemte sokker eller vanter. Eller med klemmer, hvori I kan sætte ugens aktuelle tema / emne / fund – så hænger de lige i øjenhøjde. Jeg har selv et par stykker; en med hjemmelavede blyanter med små hilsner, og en med grankogler og laminerede blade fra nærområdet.

SKIBHUSGÅRDEN
Natur - og friluftscenter

Netop nu...

Overlevelse frem for

vækst, er overskriften i naturen om vinteren.

Det handler om at være isoleret og at spare på energien. Dyrene ændrer deres adfærd, så der bruges så lidt energi som muligt.

Hare, ræv og rådyr er

aktive, men det koster, og når de er vågne bruger de derfor tiden på enten at søge føde, eller at hvile.

Rådyr har "forlænget

drægtighed". De parer sig i juli-august, men der sker ingenting før i december, fordi fosteret er i dvale. Det er forsinket fosterudvikling, eller embryonisk dvale. December regnes derfor som den reelle start på drægtigheden.

Fordelen ved dette er, at ungerne derved fødes på det mest gunstige tidspunkt på året; i maj-juni. Her er der der masser af føde, til både rænen og lammene.

Naturvejlederens Nyhedsbrev

Genbrug juletræet fortsat...

Længere nede ad træet, kan stammen saves over imellem grenkransene og flækkes. Nu snittes barken af, og kanterne rundes. Grenstumperne tilpasses, så de har den rette længde, og rundes i spidsen – et voilà; så er den nye knage klar til at blive skruet op på væggen; til viskestykker, håndklæder, jakker, legetøj etc.

Søg evt. på Pinterest – der er mange fine illustrationer på ovennævnte ideer.

Solhverv og jævndøgn

En højtid vi på tværs af religioner kan forenes i, er at vi om få dage når årets korteste dag, og at lyset kommer igen.

Jævndøgn er det tidspunkt hvor dag og nat er lige lange. Her står solen direkte over ækvator, og selv om det hedder "-døgn" så er der faktisk præcise tidspunkter for hvornår det foregår. Forårsjævndøgn falder i 2026 den 20. marts kl. 15:45. Efterårsjævndøgn er i 2026 den 23. september kl. 02:04. Bum! De tidspunkter hvor solens position er længst væk fra jævndøgnene, kaldes solhverv.

Solhverv er dermed de tidspunkter på året, hvor solen når sin henholdsvis højeste og laveste højde over horisonten. Vintersolhverv falder i år den 21. december kl. 16:03. Fra dette tidspunkt, ser vi frem mod lysere tider. Det er dælmæ værd at fejre! På denne dag er dagslængden 7 timer, 1 minut og 19 sekunder.

I øvrigt: Ordet "Christmas", som jo er engelsk, stammer fra en henvisning til den kristne messe. Imens ordet "Jul" kommer af det hedenske og oldnordiske "Jól", som var fejringen af, at nu kommer lyset kom tilbage. "Solvhverv" kommer af det oldnordiske ord, "at vende".



Vild Mad

Nytåret nærmer sig, og nu kigger vi ind i blærede detaljer til nytårsmenyen:

Kokleare står vintergrøn i strandkanten og smager af karse og peberrod - kanongod på fed laks og lign.

Se foto online, den er meget almindelig og nem at finde.

Skovsyre lyser i skovbunden, er citrus-sur, og bruges kold. Både som dekorativt indslag, og i kolde dressinger.

Urterne kan holde sig i plastbøtte, på fugtig køkkenrulle, et par dage på køl.

Netop nu...

Musvit, skovspurv og bogfinke, er nogle af de fugle I ser i haverne. De spiser korn, frø og fedt. Hvis du smider et æble under foderhuset, kommer solsorten også på besøg.

Den europæiske ål

begynder her midt i julerierne, sin rejse mod Sargassohavet, ud for Florida, hvor den gyder. Når larverne klækker, driver de med Golfstrømmen tilbage, det tager kun et par år. Det er vel at mærke kun de kønsmodne ål, som vandrer. Og de kommer ikke retur.

Hos europæiske ål, er det der med teenagelivet lidt speget. For føde og temperatur medvirker til at afgøre, hvornår de bliver kønsmodne. Typisk tager det 10-20 år!

Indrømmet, jeg er vokset op på en ø i det sydfynske. Dengang spiste vi stegt ål om sommeren. Benene skulle hele vejen rundt i kanten af tallerkenen, og der skulle være et kryds i midten. Vi spiste til vi ikke kunne rokke med ørerne; ål og nye kartofler med eddike og smørsovs. Alle på kysten fangede ål. Dem var der masser af. Nu spiser jeg stegt hornfisk i stedet. For, man spiser jo heller ikke pandaer...